

pregledna razstava

Črno belo v barvah

6. marec - 3. april

AQ galerija in galerija PLEVNIK-KRONKOWSKA

Albin, dialog
77x77cm,
mešana tehnika, 2011

Nešto kao venčanje
78x59cm, olje na platnu, 2008

Bez naslova
mešana tehnika

Bez naslova
mešana tehnika

Pavel Čáni

ČRNO-BELO V BARVAH
(pregledna razstava)

V Celju, v dveh razstavnih prostorih, se predstavlja vojvodinski ustvarjalec, akademski grafik Pavel Čáni. V prostorih Galerije PLEVNİK - KRONKOWSKA nam ponuja na ogled slikarska platna, v prostorih AQ Galerije pa si je možno ogledati njegove grafične liste. Koncept celotnega razstavnega projekta – pregledne razstave, temelji na dveh avtorjevih ustvarjalnih polih, dveh likovnih pristopih, prepoznavnih opusih, ki sta ga najbolj zaznamovala, obenem pa nazorno nakazujeta oblikovanje likovnega mišljenja o svetu, v katerega je avtor vpet.

Za razumevanje celotnega likovnega snovanja Pavla Čánija je potrebno razumeti širši zgodovinski in geografski kontekst regije, iz katere prihaja, in okolja, v katerem ustvarja. Rodil se je v slovaški učiteljski družini v Vojvodini. Slednja je od nekdaj predstavljala t. i. talilni lonec narodov, s svojim vrhuncem v obdobju Avstro-Ogrske monarhije. To je na teh prostorih opazno še danes, saj kulturno identiteto Vojvodine sooblikuje več kot 26 etničnih skupin, 5 veroizpovedi in 6 uradnih jezikov. Najverjetneje zato ni nič nenavadnega, da je velika večina njegovega opusa prežeta z ikonografijo, ki preči zgodovino, tradicijo in sodobnost.

Središče avtorjevega akademskega ustvarjanja in obenem njegov primarni izrazni medij predstavlja grafika. Že ob bežnem pogledu na posamezne grafične liste postane opazovalcu jasno, da je Čáni v grafiki suveren, tako po likovni kot tudi po tehnični plati. Kot izvrsten risar se ponaša z raznolikim izraznim razponom linij, volumnov ter ustvarja značilno razmerje posameznih likovnih gradnikov do celote, saj v svojem ustvarjalnem procesu daje enakovredno veljavo filigransko dodelanim detajlom in celoti – likovno trdni zaključeni kompoziciji.

Dobršen del razstavljenih grafičnih listov tvori igro dveh diametralno nasprotnih likovnih pristopov: praznine in nasičenosti. Čáni posamezne ploskve poseli s številnimi, detajlno dovršenimi likovnimi gradniki, ki privedejo likovno delo do t. i. horror vacui (strah pred praznim prostorom), ga nato nenadoma razbije, z zaplato bele praznine pa celoto uravnoteži. S takšnimi načrtnimi posegi dosega dramatično narativnost in izkazuje svoje akademsko mojstrstvo.

Druga temeljna značilnost, ki zaznamuje veliko večino Čánijevih grafik, je prežetost s tradicijo in uporaba arhetipske simbolike. Zato jih lahko interpretiramo kot neke vrste palimpseste. V svojem procesu pogosto uporablja citate renesančnih umetnikov ter klasične kanone. Zaradi sorodnih prijemov v upodabljanju mesene profanosti, prizorov iz vsakdanjega življenja slehernikov, mu je blizu dialog s flamskimi mojstri (Pietrom Bruegloom starejšim in Hieronymusom Boschem).

Drug zaključen sklop tvori Čánijevo slikarstvo. To je po nastanku, v

njegovem več kot tridesetletnem ustvarjalnem opusu, najmlajše. Slike po formatih niso monumentalne, temveč intimne, kot take simbolizirajo okna v avtorjev osebni svet (slike očeta, bližnjih prijateljev, soustvarjalcev in sonarodnjakov). Zato so po občutenju izrazito lirične in v primerjavi z grafičnimi listi bolj umirjene, statične.

Na slikah, kjer upodablja svojega očeta, Čáni nagovarja gledalca s formulacijo romantičnega slikarstva, hibridom med krajinskim in portretnim slikarstvom, kjer je osamljena figura s hrbtom obrnjena proti gledalcu in sklonjeno strmi proti krajini oziroma proti notranjemu polju slike. S tem deluje ostarela suhljata, sključena figura kot prostorsko odrivalo, ki oko opazovalca usmerja na bistveno, obenem pa kot likovni klicaj opozarja na človeško minljivost.

Čánijev razstavljeni slikarski opus preveva ljudsko duhovno in materialno izročilo, ta izkušnja pa je oprta na bogato likovno znanje. Avtor slednjega neprestano preoblikuje, se z njim igra in ga tako zavestno neprestano približuje ljudski kulturi, zlasti t. i. naivni umetnosti in magičnemu realizmu. S tem ko Čáni vzpostavi most med visoko in ljudsko umetnostjo, mu uspe nagovarjati najširši krog gledalcev.

Naj si gre za avtorjevo formalno veščino, odlično poznavanje zgodovine likovne umetnosti, beleženje običajev, vzdusje upodobljenega ali navdušenje nad (ne)vsakdanjim; vsak lahko v njegovih delih najde košček fascinacije. Prav to pa potrjuje, da gre za izvirnega avtorja, mojstra, ki poseblja *genius loci*.

Matija Plevnik

Bez naslova
mešana tehnika

Bez naslova
mešana tehnika

Bez naslova
mešana tehnika

Dva dudu, otac i Modigliani
54x60cm, olje na platnu, 2011

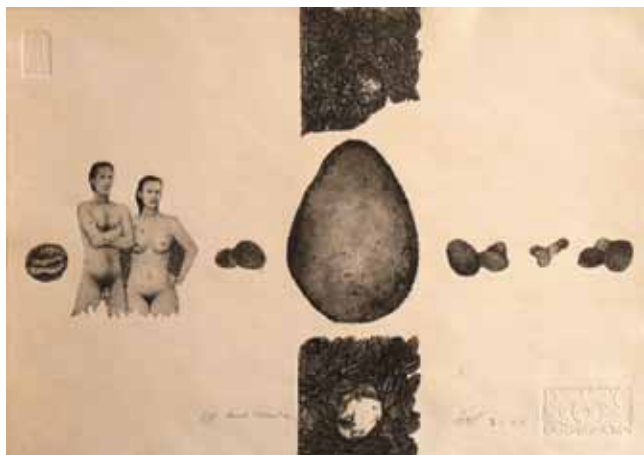

Padinsko čudo
69x59cm, olje na platnu, 2005

Zuzka Medvedova
50x40cm, mešana tehnika, 2011

Pavel Čani se je rodil 19. junija 1953 v Kačarevu v Vojvodini v slovaški učiteljski družini. Od očeta je nasledil likovni talent, ki ga je usmeril v študij likovne umetnosti najprej v Trnavi na Slovaškem, nakar je nadaljeval študij grafike na Umetniški akademiji v Novem Sadu pri profesorju Halilu Tikvešu ter leta 1982 zaključil podiplomski študij grafike na Fakulteti likovnih umetnosti v Beogradu pri profesorju Marku Krsmanoviću. Krajši čas je delal kot tehnični sodelavec na Akademiji umetnosti v Novem Sadu in predaval na Pedagoški fakulteti v Novem Sadu in Somborju. Nato se je kot likovni pedagog zaposlil na slovaški Gimnaziji v Bačkem Petrovcu, kjer je služboval do leta 2007. V tem obdobju je živel v Petrovaradinu in v Novem Sadu. Do leta 2011 je bil ravnatelj Slovaškega vojvodinskega gledališča, trenutno pa vodi Muzej vojvodinskih Slovakov, v okviru katerega deluje tudi Galerija Zuzke Medvedove, prve slovaške akademske slikarke. Živi v Kulpinu. Prvič je samostojno razstavljal leta 1989 v Splitu, nato pa še več kot štiridesetkrat v krajih bivše Jugoslavije in današnje Srbije, na Slovaškem, v Nemčiji, na Poljskem in Nizozemskem. Njegova dela so bila razstavljena tudi na številnih, več kot štiristo skupinskih razstavah po vsem svetu. Za svoje umetniško delovanje je tako doma kot v tujini prejel številne nagrade in priznanja. Na umetniškem festivalu Premio Citta' di Porto Sant' Elpidiona je leta 2005 prejel nagrado Critika s plaketo, leta 2006 pa nagrado LA TAVOLOZZA. Je dvakratni (1995 in 2011) prejemnik nagrade Karel Miloslav Lehotský, ki jo za najboljšo razstavo leta podeljuje Galerija Zuzke Medvedove, leta 2012 pa je, doslej edini slovaški umetnik iz zamejstva, prejel nagrado Identifikacijska koda Slovaške. Ob kreativni grafiki in slikarstvu se Čani ukvarja tudi z uporabno grafiko kot ilustrator knjig ter otroške revije vojvodinskih Slovakov Pionieri oziroma Zornička.

Bez naslova
mešana tehnika

Aq galerija
Na okopih 2c, 3000 Celje, Slovenija
www.facebook.com/aq.galerija
Tel.: 040 629 870

galerija PLEVNİK-KRONKOWSKA
Razlagova ulica 9, 3000 celje, Slovenija
Tel.: 041 977 958

Izdal: AQ galerija in galerija PLEVNİK-KRONKOWSKA
Avtor teksta: Matija Plevnik
Postavitev razstave: Matija Plevnik, Tone Kregar, Robert Hutinski
Oblikovanje in tisk: Filter urbane rešitve d.o.o.